

Літературні ляльки Віри Мельникової

Коло інтересів Віри Мельникової – педагога зі стажем, колишнього викладача НУВГП та письменниці, що пише вірші та прозу.

дуже різні, адже кожна має свій власний характер і темперамент.

- Це все пішло ще з дитинства, напевно я тоді не нагадалася ляльками. -

друге життя і нову домівку.

- Пізніше комусь подарувала її, вже і не пам'ятаю. Але вона була дуже гарна, - розповідає Віра Олександрівна. - А наступною стала Полліаночка, знайдена... не смійтеся – у секонд-хенді. Так-так, саме там, валялась в якомусь ящику, гола-голісінька, замурзана і розпатлана - її, напевно, вже викидати збиралися. У неї були керамічні ніжки, ручки та обличчя, я одразу побачила, що це дуже стара і гарна лялька. Принесла додому, склеїла ніжку, вимила, розчесала, пошила гарну сукенку – і зрозуміла, що це – Полліанна. Я якраз тоді читала цей роман Елеонор Портер, і ім'я прийшло само собою.

Потім хтось із друзів, знаючи про любов пані Віри до лялочок, приніс їй не-

Найскладніше дається волосся, розповідає Віра Олександрівна. Раніше пробувала використовувати різноманітні нитки, пряжу, штучні матеріали зі старих іграшок. Нині ж прочитала в Інтернеті, що для цієї мети використовують звичайний акриловий шнурок, який акуратно розпушується і утворює гарні кучерики. Такими золотавими кучерями пані Віра нагородила одного з наймолодших своїх улюбленців – Різдяного Янгола з Вифлеємською зіркою, що з'явився вже в новому 2017 році.

Втім, самі ляльки письменниці робить за власною технологією, каже, ніде цього не вчилася, а все напрацьовувала методом спроб і помилок, ну і звичайно, активно підключаючи фантазію.

що пише вірші та прозу українською та російською мовами, досить широке. Творчо обдарована особистість, вона є активним членом літературних угруповань, виступає у школах і вузах, бере активну участь у громадському житті міста та області.

Проте літературна діяльність – не єдине захоплення Віри Олександрівни. Під її віком щосезону, змінюючи кольори та запахи, тишить око барвіста клумба розкішних квітів, які так щиро плакає і роздарює потім дбайлива господиня. Але і це ще не все. Вже маючи двох дорослих дітей та кількох онуків, пані Віра залишається вірною ще одному надзвичайно зворушливому хобі. Корінням воно сягає далекого дитинства Віри Мельникової, яка пронесла цю маленьку пристрасть крізь усе своє непросте життя, а залишивши позаду педагогічні робочі будні, нарешті змогла від усієї душі віддатись давно виплеканому у закапелках свідомості заняттю. Мова йде про унікальні ляльки ручної роботи авторства Віри Мельникової, які по-своєму розкривають багатогранний внутрішній світ письменниці. Усі вони – не просто безіменні створіння, а справжні літературні герої.

Сьогодні колекція пані Віри налічує близько 15 ляльок. Було би більше, зізнається майстриня, якби не дарувала їх. Деякі залишилися лише на світлинах і у спогадах... Втім надалі, обіцяє авторка, колекція буде лише поповнюватися. Нині ж тут можна побачити Червону Шапочку, Полліанну, Домовичка Кузю, Дюймовочку, Незнайка, а також цілком «дорослих» героїнь – Проню Прокопівну із безсмертної комедії Михайла Старицького «За двома зайцями» та чехівську «Даму із собачкою», Анну Сергіївну. Усі вони трохи схожі між собою – і водночас

певно і трохи не награсала ляльками, - з теплою усмішкою згадує Віра Олександрівна. – Тато був військовим і служив у Німеччині, а ми тоді з мамою жили під Калугою у бабусі. Якось батько привіз мені у подарунок розкішну ляльку – велику, у гарній шовковій сукні, з довгими рудими косами та прекрасними, як метелики, віями. Я просто закохалася у ту ляльку, але натішитися нею так і не встигла. Невдовзі ми мусили переїжджати в Рівне, і взяти її із собою, мені, 4-річній дитині, не дозволили. На той час у мене вже народився маленький братик, тож і мамі, і мені було про кого клопотатись і без ляльки...

Відтоді туга за прекрасним створінням, яке дівчина ототожнювала із живою душею, оселилася в її серці. Пізніше ця історія знайшла відображення в оповіданні Віри Мельникової «Лялька на все життя», опублікованому у збірці «Глоток воды». У дорослому віці, сама вже ставши мамою та вивчаючи психологію, Віра збагнула усю глибину дитячої душевної травми, яка на фоні генетично закладених у дівчинку дитину материнських інстинктів залишила незабутній слід та потягла за собою низку дорослих емоцій та вчинків.

- Ляльки для мене – це справді наче живі істоти, - пояснює Віра Олександрівна. – Скільки пам'ятаю – завше любила і цінувала їх. Я не можу спокійно дивитися, якщо бачу закинутих або поламаних ляльок, вони для мене як покинуті діти. Мені шкода їх, і я завжди намагаюся захистити їх і доглянути.

Саме так розпочалася історія з колекціонуванням. Першою стала потрощена лялька, випадково побачена на смітнику. Лялька була приречена – стара і брудна, в розібраному вигляді... Але чутливе серце письменниці не дозволило їй пройти мимо. Вона принесла бідолаху додому, відмила її, попросила сина полагодити ручки-ніжки, пошила новий одяг та причепурила. Так перша лялька-сирітка отримала своє

особові Віри до лялечок, приніс її невеличкий аналог ляльки Барбі, щоправда, також не в кращому вигляді і чомусь без традиційної розкішної білявої швелюри. Зробивши ляльку брюнеткою, майстриня побачила в ній викапану Мері Поппінс, тож змодельювала для неї відповідний одяг, а також не забула припасувати «гобеленову» торбочку з парасолькою. Зізнається, вбрання для Мері довелося переробляти кілька разів, аби лялька успадкувала загадковий характер ідеальної англійської няні.

А згодом ляльки – літературні персонажі почали самі народжуватись в руках письменниці. Звісно, не без допомоги голки, ниток, синтепону та клаптиків тканини. Так з'явилася чорноока та гонорова гоголівська Солоха, шляхетна Анна Сергіївна з песиком, екстравагантна та по-кумедному пихата Проня Прокопівна із цигаркою, миле дівча Маруся із однойменної повісті Квітки-Основ'яненка... Деяким персонажам, зізнається майстриня, доводилося перекроювати по кілька разів не тільки «сценічні костюми», але й цілі голови, вираз обличчя, аби зовнішність якомога краще відображала відомі образи та їхні характери.

Не менш важливе значення мають і деталі та аксесуари, притаманні кожному персонажеві. У Домовичка Кузі, наприклад, в'язані ексклюзивно для нього столи, віничок та торбочка, з якої виглядають грошенята, золоті злитки та ключі. А у кошику Червоної Шапочки – справжнісінькі пірижки, зроблені за спеціальним «ляльковим» рецептом. Кмітливий хлопчина Незнайко вже спіймав до свого сачка метелика, а пишна сукня Проні Прокопівни, яка, до речі, теж не з порожніми руками, а тримає віяло та знамениту цигарку, - прикрашена численними бантами, мереживом та розкішним боа. До слова, взуття ляльок – окрема історія, у кожній воно унікальне, пошите за індивідуальною викройкою.

- Я по-своєму роблю ніжки і п'яточки – ноги не пришиваю окрема до тулуба, а роблю суцільну викройку, щоби мої ляльки могли і сидіти, і стояти. А от п'яточки роблю за допомогою невеличкої заціпки. Всередині – лише синтепон, а щоби надати тілу ляльки природного кольору, «вдягаю» їх у напівпрозору панчішну тканину із зачісками, буває, доводиться поморочитися... Постійно щось переробляю, удосконалюю. То око не туди мені дивиться, то локон не так закручений, - посміхається своєю «вихованцем» Віра Олександрівна. – А ще можу первдягати їх і додавати аксесуари – то хустку, то козушок накину...

А найцікавіше те, що більшість ляльок Віри Мельникової мають власний «поетичний супровід», тобто віршовані поєзв'язки, в які авторка вкладає не менше тепла, ніж у самих персонажів, наприклад, «Безталанній Проні Прокопівні», «Наївній червоній шапочці», «Розкішній Солосі з Диканьки», «Чарівній Мері Поппінс» тощо.

Нині письменниця-лялькарка працює над образами казкового Котигорошка та Івана і Марічки із повісті Михайла Коцюбинського «Тіні забутих предків». Зізнається, що перша спроба зробити Марічку була не надто вдалою – натомість вийшла Маруся - з іншої української повісті. Тепер же для майбутньої героїні готується справжнє гуцульське вбрання, знайшлося вже й хутро для Іванкового кептарика.

- Діти спочатку жартували і дещо скептично ставилися до цього мого захоплення, а згодом зрозуміли, що це хобі нічим не гірше інших. Тим більше це пов'язано із моєю професією, творчістю, розвиває пам'ять, фантазію та моторику, - ділиться Віра Олександрівна. – А Голівне – це любов. Вона має бути в усьому, що робить людина. Тоді нею легко ділитися і дарувати іншим. Без цього будь-яке життя не є повноцінним.

Ангеліна НЕПОМНЯЦА